

RAAP-NOTITIE 3670

Plangebied Zuiderveldstraat te Joure

Gemeente Skarsterlân

Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en
inventariserend veldonderzoek

Colofon

Opdrachtgever: gemeente Skarsterlân

Titel: Plangebied Zuiderveldstraat te Joure, gemeente Skarsterlân; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek

Status: eindversie

Datum: januari 2011

Auteur: drs. P. van der Kroft

Projectcode: SKZU

Bestandsnaam: NO3670_SKZU.doc

Projectleider: drs. P. van der Kroft

Projectmedewerkers: E.J.M. van der Zwet & T.M. Perger

ARCHIS-vondstmeldingsnummer: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummer: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer: 44759

Autorisatie: dr. G. Aalbersberg

Bevoegd gezag: provincie Fryslân

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

Leeuwenveldseweg 5b

telefoon: 0294-491 500

1382 LV Weesp

telefax: 0294-491 519

Postbus 5069

E-mail: raap@raap.nl

1380 GB Weesp

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2011

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 Inleiding

Algemeen

- *opdrachtgever*: gemeente Skarsterlân
- *aanleiding onderzoek*: geplande recreatieve voorzieningen van het Sportief Knooppunt Joure
- *datum uitvoering veldwerk*: 19 januari 2011
- *lokale omstandigheden die van invloed zijn geweest op het onderzoek*: een groot deel van het plangebied is bebouwd, bestraat, of ontgraven ten behoeve van zwembaden.

Locatiegegevens

- *plangebied*: het plangebied ligt in het zuiden van Joure, ten zuiden van de Zuiderveldstraat en ten noorden van de Sewei.
- *plaats*: Joure
- *gemeente*: Skarsterlân
- *provincie*: Fryslân
- *kaartblad topografische kaart Nederland 1:25.000*: 11C
- *plangebied in gebruik als*: sportcomplex
- *oppervlakte plangebied*: ca. 3,5 ha
- *hoekpunten plangebied (X/Y)*:
 - zuidwest: 182.356 / 552.256
 - zuidoost: 182.566 / 552.158
 - noordwest: 182.453 / 552.445
 - noordoost: 182.665 / 552.330

Onderzoeksvragen

Is de bodemopbouw in het plangebied zodanig intact dat archeologisch vervolgonderzoek zinvol is? Zijn er aanwijzingen voor grotere archeologische nederzettingen?

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep (zie artikel 24 van het Besluit archeologische monumentenzorg). De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 3.2), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl), geldt in de praktijk als richtsnoer. RAAP beschikt over een opgravingsvergunning, verleend door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden.

2 Bureauonderzoek

Archeologische gegevens

- *archeologisch advies*: volgens de Friese Archeologische Monumentenkaart Extra (FAMKE: <http://www.fryslan.nl/binfo/chk/inhoud/startchk.htm>) is voor het plangebied voor de periode Steentijd-Bronstijd een quickscan nodig waarbij 3 boringen per ha moeten worden gezet en, als er sprake is van een intacte bodem, moet worden overgegaan op 6 boringen per ha. Voor de periode IJzertijd-Middeleeuwen moet een historisch en karterend onderzoek worden uitgevoerd, waarbij speciale aandacht moet worden besteed aan eventuele Romeinse sporen en/of vroeg-middeleeuwse ontginningen.
- *ARCHIS-waarnemingen en -vondstmeldingen (nationaal Archeologisch Informatie Systeem)*:
 - in het plangebied: geen
 - in de directe nabijheid (< 300 m): geen

Historische gegevens

- *historische kaarten*: op de kaart van Schotanus à Sterringa (1718) is het gebied weergegeven als bouwland (akkerland), zonder bebouwing. De dichtstbijzijnde bebouwing stond waarschijnlijk nabij de zuidwestelijke hoek van het plangebied, op de kruising van de weg naar Lemmer met de polderdijk langs de Scheen. Deze bebouwing is alleen op de overzichtskaart van Zevenwouden aangegeven, maar niet op de kaarten van Doniawerstaal en Haskerland. Deze bebouwing is eveneens aangegeven op de situatiekaart van Jan Dominicus Struiving uit 1778 (<http://www.tresoar.nl>). Op de kadastrale minuut van circa 1830 (<http://www.hisgis.nl>) en de kaart van Eekhoff (1859) is de topografische situatie vergelijkbaar, maar is het gebied voornamelijk in gebruik als weiland, behorend bij en ten zuiden van het gehucht Westermeer (Van der Aa, 1839-1854). Van der Aa meldt dat ten zuiden van Westermeer een voormalig stins-terrein moet liggen, maar dat zal verder oostelijk hebben gelegen (wellicht de onbebouwde hoogte nabij Haskerhorne, zonder nadere omschrijving aangeduid op de kaart van Schotanus).

Bodemkundige en/of geologische gegevens

- *bodem volgens bodemkaart*: deels niet gekarteerd (bebouwing), deels laarpodzolgronden met lemig fijn zand en keileem in de ondiepe ondergrond (Stiboka, 1976: code cHn33x).
- *geomorfologie volgens geomorfologische kaart* (ontleend aan <http://www.archis.nl>): niet gekarteerd (bebouwing). Het gebied ligt globaal aan het noordoostelijke uiteinde van een lange zone van (deels gestuwde) grondmorenewelvingen, al dan niet met een dekzanddek, die in het zuidwesten aansluit op de stuwwal van Gaasterland.

3 Veldonderzoek

Booronderzoek: methode

- *positie boringen*: min of meer gelijkmatig verspreid over het onverharde en onbebouwde deel van het plangebied (zie figuur 1).
- *gebruikt boormateriaal*: gutsboor (diameter 2 cm)
- *totaal aantal boringen*: 17
- *minimaal geboorde diepte*: 0,95 m -Mv
- *maximaal geboorde diepte*: 2,0 m -Mv
- *boorbeschrijvingen*: lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989)
- *X-/Y-coördinaten boringen gemeten met*: meetlinten

Booronderzoek: resultaten

- *beschrijving laagopvolging (lithologisch) en interpretatie (lithogenetisch)*: de laagopvolging wordt van boven naar beneden beschreven. De toplaag bestaat uit een bouwvoor/verstoorde laag/opgebrachte grond, met een dikte van circa 0,2 tot 1,7 m. In elf boringen ligt de toplaag direct op keileem (lichtgrijze tot lichtblauwgrijze, sterk zandige, matig grindige leem). In twee boringen bevindt zich tussen de toplaag en de grondmorene een pakket dekzand (lichtgrijs tot bruingeel, zwak siltig, matig fijn, compact zand). In de vier overige boringen bevindt zich onder de toplaag alleen dekzand en is de keileem niet aangetroffen. In het dekzand zijn geen podzolprofielen aangetroffen. In de boringen 12 en 13 is, direct boven keileem, aanrijking met ijzeroxiden aangetroffen. Ook in boring 3 is ijzeraanrijking aangetroffen onder een laag grijsgeel, ijzerarm dekzand. De ijzeraanrijking is geïnterpreteerd als het gevolg van grondwaterstagnatie boven de keileem en niet als restant van een podzol-B-horizont.
- *archeologische indicatoren in boringen*: geen

4 Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

De laagopeenvolging in het plangebied bestaat uit een bouwvoor, verstoorde en/of opgebrachte laag, deels liggend op dekzand, op keileem. Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Het onderzoek heeft geen aanwijzingen voor (grotere) archeologische nederzettingen opgeleverd.

Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van het onderzoek wordt voor het plangebied geen vervolgonderzoek aanbevolen. De geplande ingrepen ten behoeve van het te ontwikkelen Sportief Knooppunt Joure kunnen vanuit archeologisch oogpunt zonder bezwaar worden uitgevoerd.

Mochten er tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten aan het licht komen, dient direct contact te worden opgenomen met de provinciaal archeoloog.

- *contactpersoon provincie*: dr. G.J. de Langen, provinciaal archeoloog (tel. 058-2925487).
- *contactpersoon RAAP*: drs. P. van der Kroft, projectleider (tel. 0512-589140).

Literatuur

Aa, A.J. van der, 1839-1854. *Aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden*. Jacobus
Noorduyn, Gorinchem.

Eekhoff, W., 1859. *Nieuwe atlas van de provincie Friesland*, Leeuwarden.

Exaltus, R.P. & P.S.G. Asmussen, 2003. Gemeente Skarsterlân, provincie Fryslân: een
archeologische verwachtings- en advieskaart. *RAAP-rapport 821*. RAAP
Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.

Nederlands Normalisatie-instituut, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van
onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.

Schotanus à Sterringa, B., 1718. *Uitbeelding der Heerlijkheit Friesland; zoo in 't algemeen als
in haare XXX bijzondere Grietenijen*. François Halma, Ljouwert (facsimile-uitgave
1979).

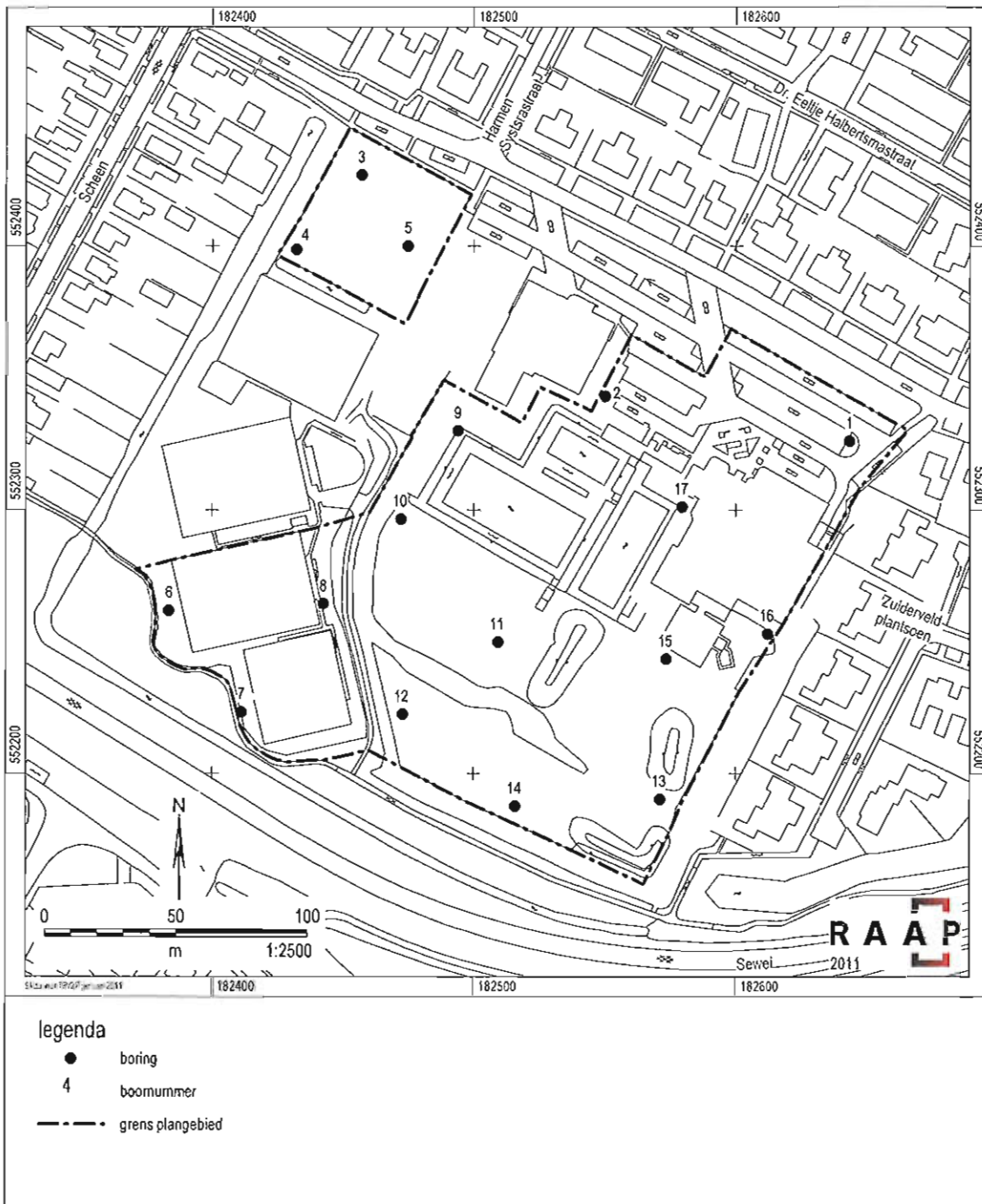
Stiboka, 1976. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad 11 West Heerenveen*.
Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

Figuur 1. Boorpuntenkaart.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Bijlage 1. Boorbeschrijvingen.

Figuur 1. Boorpuntenkaart.

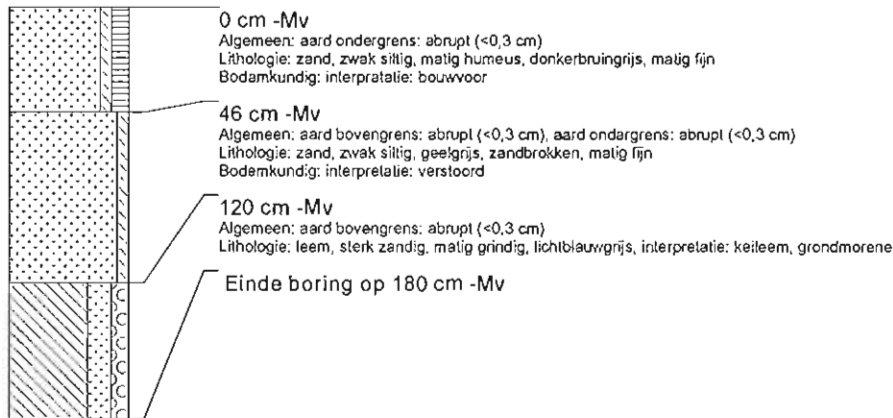
Archeologische perioden			
Tijdperk		Datering	
Nieuwste tijd (=Nieuwe tijd C)		1795	
Nieuwe tijd	B	1650	
	A	1500	
Middeleeuwen	Laat	1250	
	Vol	1050	
	Vroeg	Ottoons	900
		Karolingisch	725
		Merovingisch laat	525
		Merovingisch vroeg	450
Romeinse tijd	Laat	270	
	Midden	70 na Chr.	
	Vroeg	15 voor Chr.	
Prehistorie	IJzertijd	Laat	250
		Midden	500
		Vroeg	800
	Bronstijd	Laat	1100
		Midden	1800
		Vroeg	2000
	Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat	2850
		Midden	4200
		Vroeg	4900/5300
	Mesolithicum (Midden Steentijd)	Laat	6450
		Midden	8640
		Vroeg	9700
	Paleolithicum (Oude Steentijd)	Laat	12.500
		Jong B	16.000
		Jong A	35.000
		Midden	250.000
		Oud	

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

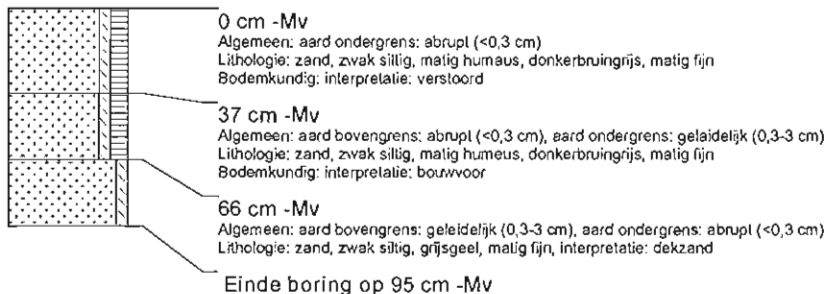
boring: SKZU-1

beschrijver: PK, datum: 19-1-2011, X: 182.643, Y: 552.326, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: sportterrein, vondszichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Skarsterlân, plaatsnaam: Joure, opdrachtgever: Gemeente Skarsterlân, uitvoerder: RAAP Noord

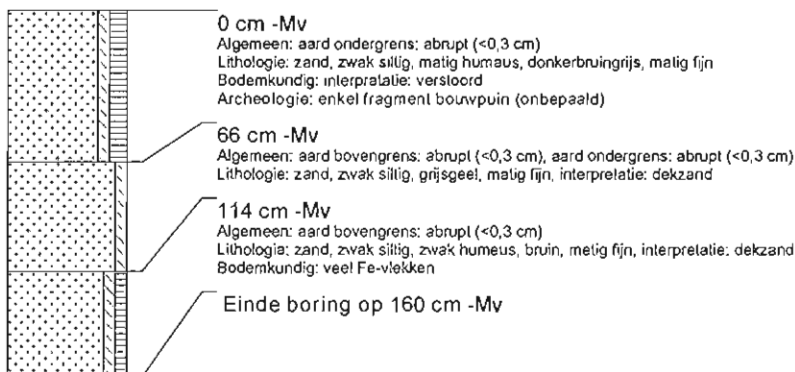
boring: SKZU-2

beschrijver: PK, datum: 19-1-2011, X: 182.550, Y: 552.343, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: sportterrein, vondszichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Skarsterlân, plaatsnaam: Joure, opdrachtgever: Gemeente Skarsterlân, uitvoerder: RAAP Noord

boring: SKZU-3

beschrijver: PK, datum: 19-1-2011, X: 182.457, Y: 552.427, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: sportterrein, vondszichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Skarsterlân, plaatsnaam: Joure, opdrachtgever: Gemeente Skarsterlân, uitvoerder: RAAP Noord

boring: SKZU-4

beschrijver: PK, datum: 19-1-2011, X: 182.432, Y: 552.399, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: sportterrein, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Skarsterlân, plaatsnaam: Joure, opdrachtgever: Gemeente Skarsterlân, uitvoerder: RAAP Noord

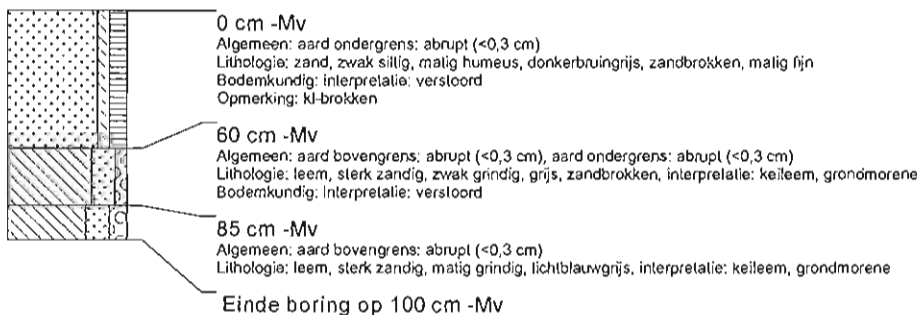
boring: SKZU-5

beschrijver: PK, datum: 19-1-2011, X: 182.475, Y: 552.400, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: sportterrein, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Skarsterlân, plaatsnaam: Joure, opdrachtgever: Gemeente Skarsterlân, uitvoerder: RAAP Noord

boring: SKZU-6

beschrijver: PK, datum: 19-1-2011, X: 182.384, Y: 552.262, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: sportterrein, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Skarsterlân, plaatsnaam: Joure, opdrachtgever: Gemeente Skarsterlân, uitvoerder: RAAP Noord

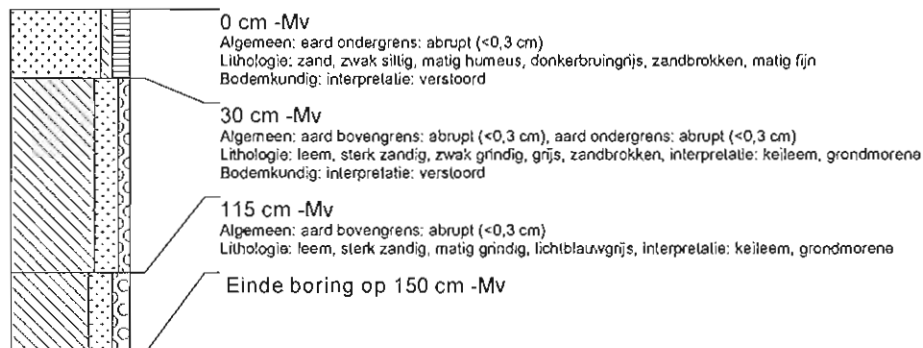
boring: SKZU-7

beschrijver: PK, datum: 19-1-2011, X: 182.411, Y: 552.223, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: sportterrein, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Skarsterlân, plaatsnaam: Joure, opdrachtgever: Gemeente Skarsterlân, uitvoerder: RAAP Noord

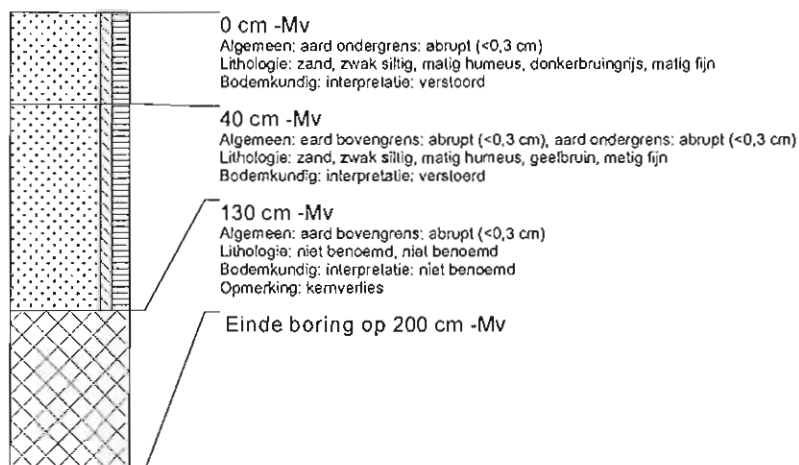
boring: SKZU-8

beschrijver: PK, datum: 19-1-2011, X: 182.443, Y: 552.264, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: sportterrein, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Skarsterlân, plaatsnaam: Joure, opdrachtgever: Gemeente Skarsterlân, uitvoerder: RAAP Noord

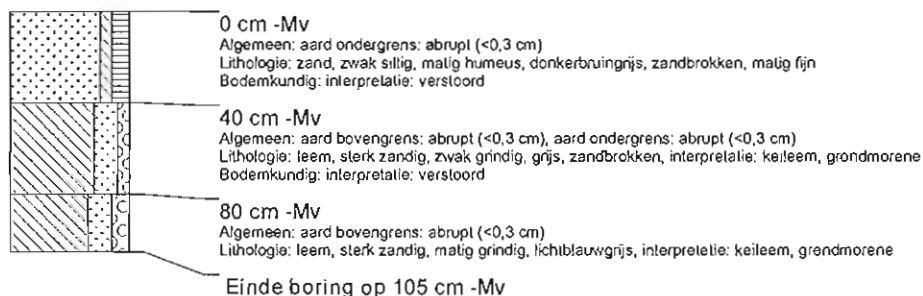
boring: SKZU-9

beschrijver: PK, datum: 19-1-2011, X: 182.494, Y: 552.330, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: sportterrein, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Skarsterlân, plaatsnaam: Joure, opdrachtgever: Gemeente Skarsterlân, uitvoerder: RAAP Noord

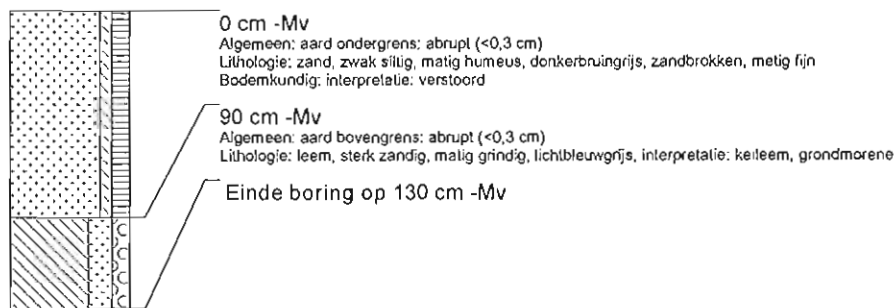
boring: SKZU-10

beschrijver: PK, datum: 19-1-2011, X: 182.472, Y: 552.297, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: sportterrein, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Skarsterlân, plaatsnaam: Joure, opdrachtgever: Gemeente Skarsterlân, uitvoerder: RAAP Noord

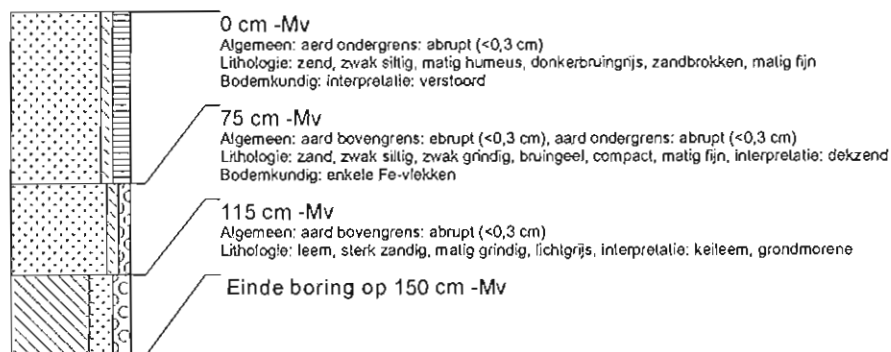
boring: SKZU-11

beschrijver: PK, datum: 19-1-2011, X: 182.509, Y: 552.250, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: sportterrein, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Skarsterlân, plaatsnaam: Joure, opdrachtgever: Gemeente Skarsterlân, uitvoerder: RAAP Noord

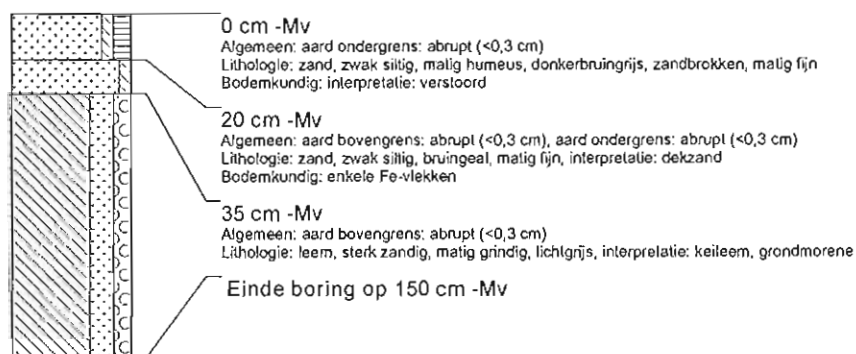
boring: SKZU-12

beschrijver: PK, datum: 19-1-2011, X: 182.473, Y: 552.222, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: sportterrein, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Skarsterlân, plaatsnaam: Joure, opdrachtgever: Gemeente Skarsterlân, uitvoerder: RAAP Noord

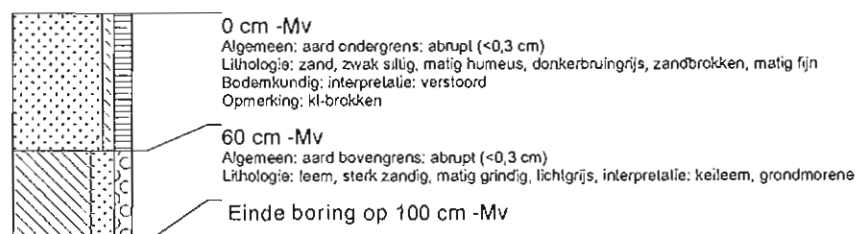
boring: SKZU-13

beschrijver: PK, datum: 19-1-2011, X: 182.571, Y: 552.190, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: sportterrein, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Skarsterlân, plaatsnaam: Joure, opdrachtgever: Gemeente Skarsterlân, uitvoerder: RAAP Noord

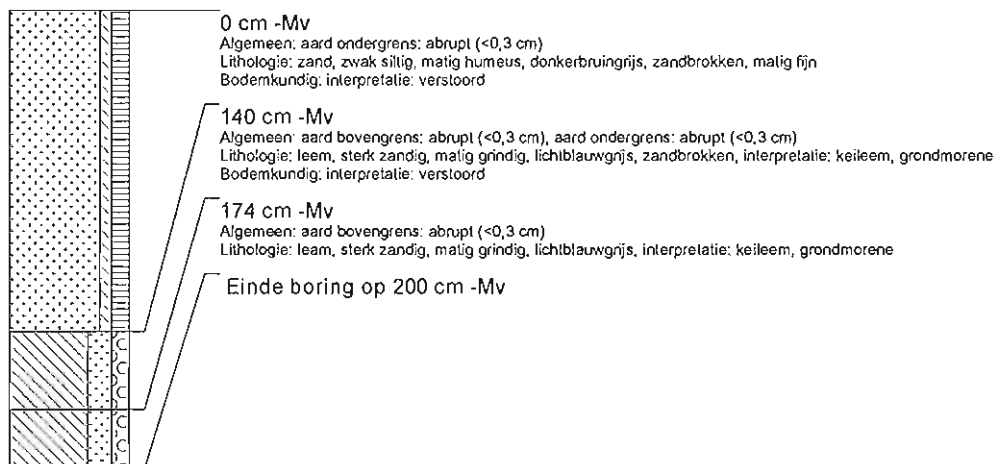
boring: SKZU-14

beschrijver: PK, datum: 19-1-2011, X: 182.516, Y: 552.168, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: sportterrein, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Skarsterlân, plaatsnaam: Joure, opdrachtgever: Gemeente Skarsterlân, uitvoerder: RAAP Noord

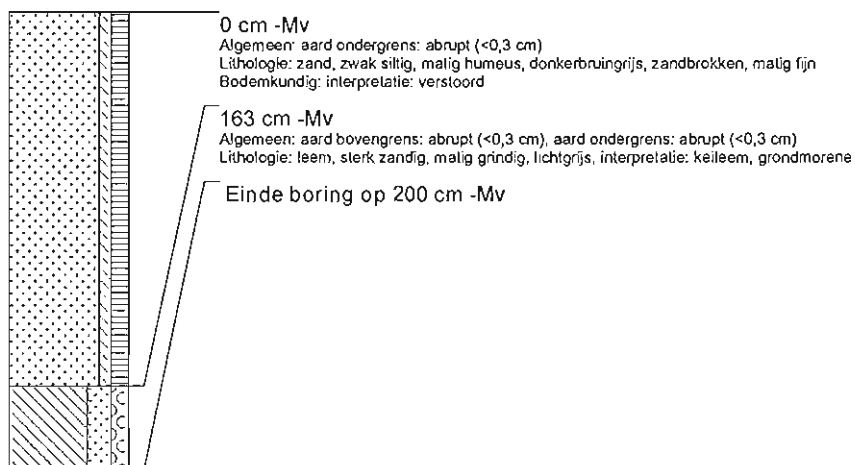
boring: SKZU-15

beschrijver: PK, datum: 19-1-2011, X: 182.573, Y: 552.243, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: sportterrein, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Skarsterlân, plaatsnaam: Joure, opdrachtgever: Gemeente Skarsterlân, uitvoerder: RAAP Noord

boring: SKZU-16

beschrijver: PK, datum: 19-1-2011, X: 182.612, Y: 552.253, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: sportterrein, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Skarsterlân, plaatsnaam: Joure, opdrachtgever: Gemeente Skarsterlân, uitvoerder: RAAP Noord

boring: SKZU-17

beschrijver: PK, datum: 19-1-2011, X: 182.579, Y: 552.301, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: sportterrein, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Skarsterlân, plaatsnaam: Joure, opdrachtgever: Gemeente Skarsterlân, uitvoerder: RAAP Noord

